

č. 93/1883 ř. z. o očišťování lesů od cizích enkláv a vyrovnávání hranic lesních provedený zemskými zákony pro Moravu č. 32/1884 z. z. a pro Slezsko č. 14/1888 z. z. a min. nařízení č. 109/1886 ř. z. (viz agrární operace).

Rudolf Smetáček.

Attaché

viz Diplomatičtí zástupci.

Autonomie.

A. jest obvyklý, od XVII. stol. vždy běžnější název pro zákonodárství nesuverenních svazů. Zákonodárstvím jest míněno tvoření abstraktních norem právních, zákon v materiálním slova smyslu. Nesuverenními svazy jsou myšleny svazy, které nejsou státy. Kde je pochybná hranice mezi státem a nesuverenním (podstátním) svazem, je také pochybné, zdali jde o zákon státní či o a. Tyto pochybnosti vyskytují se zejména ve spolkovém státě, kde je sporno, zdali jednotlivé státy, z nichž spolkový stát je složen, jsou suverenní. Jest to pochybné také při církvích, je-li poměr státu k církvi takový, že není jasno, zdali církevní právní řád jest odvozen z právního řádu státního, či je-li církev se státem koordinována jako stát specifického obsahu (viz stati o církvích a H o b z a: A. náboženských svazů v moderním státě).

Produkt a. jest abstraktní norma, objektivně právo (Anordnung mit Gesetzeskraft dle württemberského obecního zřízení), nikoliv norma konkrétní: správní akt nebo právní jednání. Pro a-ní normu ujal se hlavně v oblasti vlivu obecního práva (římského) název statutum, ius statutarium (Satzung). V oblasti práva anglosaského jest naopak výraz s t a t u t e běžným názvem pro zákon státní, kdežto pro normy a-ní užívá se výrazu bylaw, který právní historikové odvozují ze slova byrh-law (byrh — borough, přibližně město).

Ježto a-ní svaz není státem, nýbrž je ve státě, může a-ní statut od té chvíle, kdy tvoření právního řádu bylo zestátněno čili stalo se státním monopolem, býti právní normou uvnitř právního řádu státního jen tehdy, jestliže spočívá na právním řádu státním. O středověkém Německu nelze říci, že a-ní statut je odvozen z právního řádu říše, poněvadž římská říše německého národa nebyla s dnešního hlediska státem hotovým. Středověká statuta německá ne-

byla odvozena ani z právního řádu teritorií, neboť právní normy vydávané zeměpánem jsou s a-ním statutem v jedné řadě a mají i stejný název. Potestas leges ferendi příslušela teoreticky v říši jen císaři, kdežto zeměpáni, stejně jako a-ní svazky, měli toliko ius statuta condendi. V Anglii, kde historický vývoj ke státu v dnešním smyslu odehrál se rychleji, bylo již před Eduardem I., tedy asi od polovice XIII. stol., uznáváno, že moc vydávati právní normy může býti založena jen propůjčením (charter) královým anebo aspoň nepamětným obyčejem (Pollock & Maitland). V německých teritoriích byla zákonodárná moc zeměpanská upevněna teprve westfálským mírem.

A-ní statut z právního řádu státního neodvozený přeměňoval se povlovně ve statut odvozený z moci zeměpána. Vnější výrazem této změny je potvrzování statutu zeměpánem. Verböcchyho Tripartitum opus iuris consuetudinarii ze XVI. stol., podávající uherské právo obyčejové, vystihuje v II. dílu, titulu 2, § 7, podstatu a. takto: „Civitates quoque liberae; nec non mercatores, ac institores, sartores . . . et alii opifices in ipsorum collegio, et inter sese, statuta condere possunt consensu principis accedente: dummodo huius modi statuta iusta et honesta fiant aliisque et aliorum libertatibus ac iuribus damnum et praepjudicium non inferant.“ Ve státě moderním je zestátnění právního řádu uvnitř státu tak podstatným znakem státu, že a. na právním řádu státním nezávislá není myslitelná.

Norma a-ní, spočívající na právním řádu státním, stojí po této stránce v jedné řadě s jinými odvozenými abstraktními normami právními, zejména s nařízením, které vydávají orgány státní na základě zákonného zmocnění, i když jsou snad praeter legem specialem. Obojímu druhu norem je společné, že jsou to normy sekundární. Rozdíl je v tom, že původcem nařízení je bezprostřední orgán státní moci výkonné, kdežto původcem normy a-ní je orgán podstátního svazu od státu odlišného. Podle panující nauky liší se a-ní norma od nařízení velmi podstatně i tím, že jest výronem práva a-ního svazu na činnost normotvornou, byť právo toto vyplývalo z právního řádu státního, kdežto nařízení zakládá se na orgánní funkci orgánu státního od suverenního zákonodárce odlišného.

Ze sekundární povahy a-ní normy plyne, že soudci náleží zkoumati, zdali norma tato jest kryta státním zákonem, z něhož jest